

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Веселка

THE RAINBOW A CHILDREN'S
MAGAZINE

Розгадаймо!

ЩО ЦЕ?

- а) Теля рогате,
На зуби багате,
Не їсть, не п'є,
Тільки дерево жує?
- б) У маленький хатці
Зібралися братці;
По одному підуть з хати
Вогню людям добувати.

Євген Яворівський

- а) Що злітку одягається, а взимку
одежі цурається?

"ЧАРОДИНА" ЗМІНА

Чи пробували ви змінити, наприклад, рибу на... муху? Такі „чари” дуже легко робити. Ось просто: візьмим слово „щука”, і зміним одну букву щ на р — вийде слово „рука”. Тепер знову зміним р на м і вийде „мука”. А з „муки” вийде „муха”, коли змінимо к на х!

Ось у такий самий спосіб змініть гуску на мавпу, змінюючи кожного разу одну букву:

г у с к а
— — — — — є на рибі
— — — — — інакше доброта
— — — — — сидимо на ній у школі
— — — — — лісова русалка
м а в п а

4. СКАЖІТЬ!

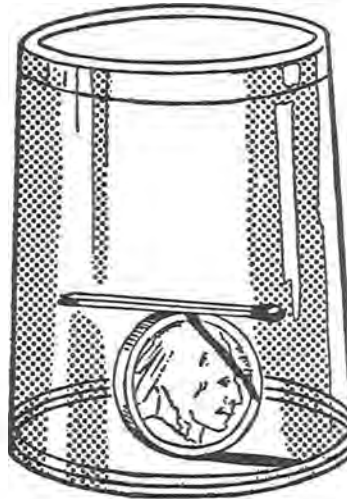
Гей, маленькі географи!
Де, скажіть, живуть жирафи?
Що їдять міцні верблюди?
Де то псами їздять люди?
Де то дуже цінять воду?
Де хати будують з льоду?
Де то птах той проживає,
Що міцні копита має?
Де живуть ведмеді білі?
Чи в Дніпрі є крокодили?
Де чобіт зовсім не треба?
Де вареники із неба,
Із надхмарних із висот
Линуть людям прямо в рот?

М. Петрів

По папері походжаю,
Хоч одну лиш ніжку маю,
П'ю багато, хоч не їм,
Всячину я розповім?

Куток розваг

МАГІЧНА ШТУКА

Поставте монету так, щоб трималася на своїй берізці, а на верху покладіть паперовий сірник так, як показано на ілюстрації. Накрийте це чистою, сухою склянкою.

Тепер запитайте присутніх, чи хтось із них знає, як скинути сірник із монети, не рухаючи ні склянки, ні стола, ні скатерти.

Ось як можна це зробити: чешіть своє волосся ебонітовим гребенем так довго, поки він наелектризується. Тоді потримайте його близько склянки, і сірник упаде.

ВСІМ, ХТО ПРИВІТАВ НАС З РІЗДВОМ
ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ ЩИРЕ СПАСИБІ
СКЛАДАЄ

РЕДАКЦІЯ „ВЕСЕЛКИ”

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Віталія Литвина

Published monthly, except May to August & monthly at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year UNA members \$5.00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Віталій Литвин — Зимові розваги.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Поруч Т. Шевченка і І. Франка найбільшою українською письменницею й поеткою є Леся Українка. Це літературне ім'я (псевдонім) Лариси Косач-Квітки.

Леся Українка
12-річною дівчиною

Леся Українка народилася 25-го лютого 1871 року в місті Зв'ягелі на Волині. Її батько, Петро Косач, був освіченою людиною й визначним громадським діячем. Мати Лесі, Ольга Косач, була відомою письменницею, що виступала під псевдонімом Олена Пчілка. Перші роки життя провела Леся у Зв'ягелі. Потім батьки її перейшли жити до села Колодяжного. Тут Леся зростала серед чудової волинської природи. Вона щиро й глибоко полюбила волинські ліси, поля, річки, озера, порослі лататтям і комишем, місячні ночі, співи соловейка, клекіт буслів, курликання журавлів, крик диких гусей. Цю природу описала Леся пізніше в своїх творах. Ось як пише вона про красу рідних околиць в одній із своїх поезій:

Передо мною килими чудові
Натура стелить — темні луги,
Славуті красної бора соснові
І Случі рідної веселі береги.

Зростаючи на селі, Леся ще малою дитиною наслухалася народних пісень, казок, легенд, фантастичних переказів. Вона чула їх від селян і від своєї мами, яка гарно співала і вміла цікаво розповідати. Ці твори народної словесності використала потім Леся у своїх творах. Під впливом цих оповідань Леся не раз місячної ночі бігала над річку або в ліс, щоб побачити русалку чи мавку ...

Леся отримала дуже добру освіту — вона вивчила кілька мов, українську і світову історію й літературу, читала багато книжок своїх і чужих авторів. Залюбки читала Біблію.

Від наймолодших років життя мучила Лесю недуга-туберкульоза, що й стала причиною її передчасної смерті. Через цю недугу Леся часто мусіла лежати в ліжку й не могла бавитися з своїми ровесниками. Але вона завжди була бадьора, повна віри й надії та бажання жити й працювати. Лесю цікавили героїчні діла й великі люди, що боролися за волю, правду, добро, справедливість і красу. Вона дуже любила забави, в яких зображувалось подвиги й героїські вчинки

великих людей. Леся залюбки грала ролю цих людей.

Дуже рано виявила Леся й свої письменницькі здібності. Вона часто перебувала взимі у Києві в домі Старицьких і Лисенків. Там вечорами збиралася молодь для спільних розваг. Улюбленою грою було писати завдання на визначену тему. Хто написав найшвидше й найкраще — ставав переможцем. Звичайно першість мала Леся.

Перший свій вірш написала Леся на дванадцятому році життя. Це вірш „Ні долі, ні волі у мене нема”. Написала його на вістку про те, що її тітку вивезла російська жандармерія на Сибір за громадську діяльність. Перша Лесина збірка „На крилах пісень” вийшла, коли авторка мала 21 рік.

Великий вплив на Лесю мав її дядько, Михайло Драгоманів, визначний громадський діяч і вчений, професор університету. До писання заохочував Лесю також Іван Франко, який листувався з нею, давав їй вказівки та поради і друкував її твори в журналах. Франко перший оцінив її письменницький талант. Леся писала власні твори і робила переклади з творів чужих письменни-

ків. Вона писала поезії, поеми, оповідання, драми, статті. Писала також твори для дітей і співпрацювала в дитячих журналах („Дзвінок”). Написала для дітей цикл віршів „У дитячому колі” та кілька казок: „Віда навчить”, „Метелик”, „Лелія”. Майже всі ці твори надруковано в попередніх річниках „Веселки”. Прочитайте їх ще раз.

Найкращий твір Лесі, це — „Лісова пісня”. В цій драмі авторка описала красу волинської природи, повір'я волинських селян, їх почування і переживання.

У своїх творах Леся Українка бореться за визволення й права свого народу, за добро, красу, справедливість і правду, її твори глибоко релігійні. В них пробивається також любов і пошана до матері.

Померла Леся 1-го серпня 1913 року.

В. Б.

КОЛИСЬ ВЕСНОЮ НА ВОЛИНІ

Надворі будилася весна. Сніг уже танув, і на дорозі, що вела крізь село Колодяжне, стояли тут і там великі калюжі. Подекуди земля вже просихала, а при шляху несміливо показувалась перша весняна соковита травичка. Дорогою поміж хатами бігло біляве дівчатко, років може з дванадцять. На ньому по-волинському вишивана сорочка, свитка і спідниця. Бігло воно, уважно оминало калюжі, та все щось стиха собі підспівувало.

Дівчинка добігла до останньої хати, за якою вже починався ліс, густий та дрімучий... Під хатою сиділа старенька бабуса і перебирала якесь сухе зілля.

— А куди це ти, дитино, йдеш? — спитала бабуса.

Дівчатко спинилося, всміхнулося: — До лісу, бабусю.

— До лісу? А ти хіба лісовика чи русалки не боїшся?

— А чого мені боятися? От я читала в книжечці про русалку, то вона зовсім не страшна.

— У книжечці, кажеш? А ти хіба читати вмієш?

— Вмію. А хіба що? Всі ж уміють!

— Дивна ти, дівчино! — здивувалася бабуса.

— Убрана, як усі люди в селі, і по-нашому говориш, а от і читати вмієш. Хто тебе навчив?

— Матуся. Вона і мене і братчика Михайлика навчила, і книжечки нам спроваджує. Батенько

хотів нас у школу віддати, та матуся нас у чужу, московську школу посилати не схотіла.

— То, кажеш, і мати твоя читати вміє? А чия ти будеш? Щось я тебе ні під церквою, ні на вигоні між дівчатами не бачила.

— Бо я лише недавно із Звягеля приїхала. Я — Косачівна, а звать мене Леся, от там із двору, знаєте, з-за гаю.

— То ти панова* донечка! — здивувалася старенька. — А я й не знала, що з панночкою говорю... Бо як тут пізнати? І одягнена, як усі дівчата, і говориш так, як усі... Я думала, що всі пани, прости Боже, лише по-московському говорять та з-панська носяться...

— Може інші й по-чужому розмовляють, а нам чого своєї рідної мови соромитися? Ми всі вдома лише по-своєму говоримо: і батенько, і матуся, і Михайлик, і родичі наші Старицькі та Лисенки, і дядько Драгоманів, і тіточка...

Аж тут у дівчини так і стали на очах сльози. Трохи-трохи не розплачеться.

— Чого це ти так посумніла нараз, дитино? Отака веселенька була, мов пташка...

— Бо... бо тіточку москалі на Сибір вивезли за те, що по-нашому говорила, що була українкою. Я її так любила!...

І знову оченята в Лесі зайшли сльозами, і устенька вона прикусила.

Жаль стало старенькій: — Бог милостив, дитино! І з Сибіру люди вертаються! А от, коли тіточку засудили, то тобі хіба не страшно говорити по-нашому, і вдягатися, та ще, як кажеш, і книжки читати?

Тут Леся мов вогнем спалахнула: — Ой, ні, бабусю! Нізащо в світі своєї мови не покину! Я читала книжечку про відважного лицаря, що його вже з коня скинули, до землі списом прибили, а він ще кликав: „Убий — не здамся!” І писали, як то перших християн на муки посилали, вогнем палили, диким звірям на поталу кидали, а вони таки віри своєї не зрадили. Так і ми ніколи свого не покинемо!

— Що ж, дитино, бачу — ти мудра, на книжках учена та ще й завзята вдалася. Але в ліс таки не йди! Тепер весна — таке там у лісі твориться, що й не здумаєш! Небезпечно туди людині тепер заходити!

А в Лесі оченята новим вогником загорілися.

— Що там таке твориться? Розкажіть, бабусю! — почала просити.

— О, багато, багато! Ліс зимові білі шати скидає, у весняні, в зелені вдягається. А з ним і цар

його, лісовик, що як ти з ним добра, то й він з тобою добрий. А як розгнівається за щонебудь — горе тобі! З озера, що на полянці, водяник виглядає, а за ним і донечка його, русалка. Вона страх любить затягати в воду рибалок молодих. А до неї заходить той, що греблі рве. Оце він, щоб, хори Боже, цього року такої потопа не вчинив, як торішньої весни! А з старої верби виходить мавка — там вона всю зиму спала. Приходить до неї перелесник, та такий меткий, такий палкий, як сам вогонь. Його, як розгнівиш, зараз хату запалити може. А потерчата понад болотом вогники палять та людей у трясовиння заманюють. Треба, доню, добре знати, яке зілля з собою носити, щоб у біду не попасти: чи мак-відюк, чи терлич, чи полин...

— А ви, бабусенько, маєте таке зілля? Як же вам його не мати, коли так близько лісу живе-те? Багато його отут довкруги вас на присьбі.

Дайте ж мені, рідненька, щоб я теж у лісі хоч русалку, хоч мавочку побачила. Так дуже я їх побачити хотіла б!

Довго-довго просила вона, аж поки бабуса не всміхнулася ласкаво, не вибрала з усього зілля маленького пучечка. Дунула на нього тричі, перехрестила, щось пошептала та й подала Лесі. Вклонилася, подякувала дівчинка, заткнула пучечок за пояс і побігла в ліс.

Не знати, чи бачила вона в лісі мавку, чи ні. Зараз за нею прибіг наймит із двору, бо приїхали дядько Старицький з тіткою, а з ними і посестра Лесі, Людка.

Та, мабуть, мавку вона таки бачила, бо багато років пізніше, як уже виросла, написала про неї. І як чудово написала в „Лісовій пісні”!

І про лицарів писала, і про перших християн, і про всіх, що за правду з неправдою боролися. Бо маленька Леся — це була велика наша письменниця Леся Українка.

Перед першою світовою війною українські селяни називали панями заможних землевласників, що жили по селах у гарних мурованих будинках, „дворах”.

Контрольні питання:

1. Де прожила Леся Українка дитячі роки і чия вона була дочка?
2. Яке було її справжнє прізвище?
3. З якими заслуженими для України родинами була Леся посвоячена?
4. Яких лісових духів створили в своїй поетичній уяві українські селяни?

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрація Марти ГУЛЕЙ-ЛЕГЕЦКІС

ВІЙНА З МЕТЕЛИЦЕЮ

Павлусь повечеряв і на одній нозі пострибав через цілу кухню до телевізора, щоб ще впіймати свою улюблену програму про Багатиря. Павлусь мріяв, що коли він виросте, то купить собі такого крилатого плаща, як у Багатиря — чародія, і полетить-полине над цілим світом, шукаючи тих, хто потребує допомоги...

— А ти це куди? — спинив його тато.

— Туди, — кивнув головою Павлусь. — До телевізора.

— А ти в вікно дивився?

— Дивився й нічого цікавого там не бачив. Сніг та й сніг...

— Ото ж то й є. Сніг мете і не спинається. Така завірюха піднялася, що до ранку може нашу хату цілком замести.

— Невже? — зрадів Павлик. — От було б добре! Ми б сиділи, як на Північній Полюсі, і не треба було б до школи йти...

— Але мені й мамі на працю треба йти. Що то було б, якби всі люди по хатах сиділи? А хто би працював? Хто би хліба напик, з фарм молока привіз, за машинами доглядав, пошту розносив? Не

можна сидіти склавши руки, треба працювати. От хочби й ти: виглянь у вікно, скільки вже снігу намело! Треба брати лопату в руки та мершій відкидати сніг.

— Може ти з мамою, а я потім, як скінчиться моя програма? — нерішуче запитався Павлик.

— Потім буде темно, тепер дні короткі. І взагалі, вироби собі звичку: спершу зроби діло, а тоді відпочивай. А щодо мами — то зятям, що ти вже виріс. Ми з тобою чоловіки, а наша мама — жінка; вона невеличка, делікатна, ніжна, їй тяжкої роботи робити не слід. Ходімо з тобою сніг відкидати, щоб вранці мама могла двері відчинити!

Ось Павлик одягнувся, взяв високі теплі чоботи, взяв хутрянні рукавиці. Відімкнули гараж, взяли лопати... Лишенько! Не знати, звідки почати, стільки снігу. Сніг хрумкий, сипкий, як станеш, то й провалишся. А метелиця аж гуде, сипле сніг так, ніби теж велику лопату в руках тримає, багато більшу, ніж Павликова. Павликові аж здалося, що він туєю метелицю бачить: така велика біла баба, хусткою по самі брови закутана, і регоче, і танцює, снігом очі засипає...

— А я тебе не боюсь! Я із тебе теж сміюсь! — відповів Павлик. Метелиця сипнула на нього снігом так, що Павлик аж заточився, але не впав. Стиснув лопату міцніше, туди-сюди хвiть! Хвiть! Відкидає на два боки. Тато вийшов на хідник, швидше чистить доріжку, щоб люди на втоптали снігу. Хоч правда, мало хто й ходить в таку непогоду.

Відкидав Павлусь сніг аж до самого хідника, з татом зустрівся.

— Ось молодець! — похвалив тато. — Справжній козак. Добре працюєш. А руки не болять?

— Ані трохи, — хоробро закричав Павлик, хоч руки йому таки боліли. Оглянувся — вся робота пропала: зла бешкетниця-завірюха все знов позамітала!

— Не журись, сину, — цей верхній сніг легший, ніж той, що ми повідкидали. Ось ходімо на нього вдвох, ти кидай вліво, а я вправо.

Вдвох працювати вдвоє швидше. Впоралися з новими заметами, і метелиця перестала. Видно, втомилася й не могла собі дати ради з такими супротивниками.

— Ходімо вже в хату. Мама напевно турбується, чи ми десь у снігу не замерзли.

Ой, як гарно в хаті! Як тепло, як затишно! Павлусь аж довкола озирнувся — чи це справді їхня хата, така привітна й гарна?

— Що, добре в теплій хаті? — вгадав його

думки тато. — Ми тільки в себе на подвір'ї були, а я пригадую, як колись я відбився від своєї військової частини й заблудив у лісі. Така метелиця була, як тепер, а може ще й страшніша. У лісі темно, але сніг блищить, аж сяє. Птахи і звірі поховалися, ні ворона не каркне, ні зайчик не вибіжить... Лиш я один бреду в снігу по пояс, і ні дороги, ні живої душі нема. Вже думав, що пропаду в заметах. Аж раптом ні звідси, ні звідти — вогник блимнув. Якась хата на хуторі. Я перехрестився, Богові подякував, і з новими силами подався на той вогник, бажаючи Бога, щоб вогник той не згас. Тато замовк і замислився.

— Ну і що, тату, хто там був у тій хаті? — нетерпляче спитав Павлусь.

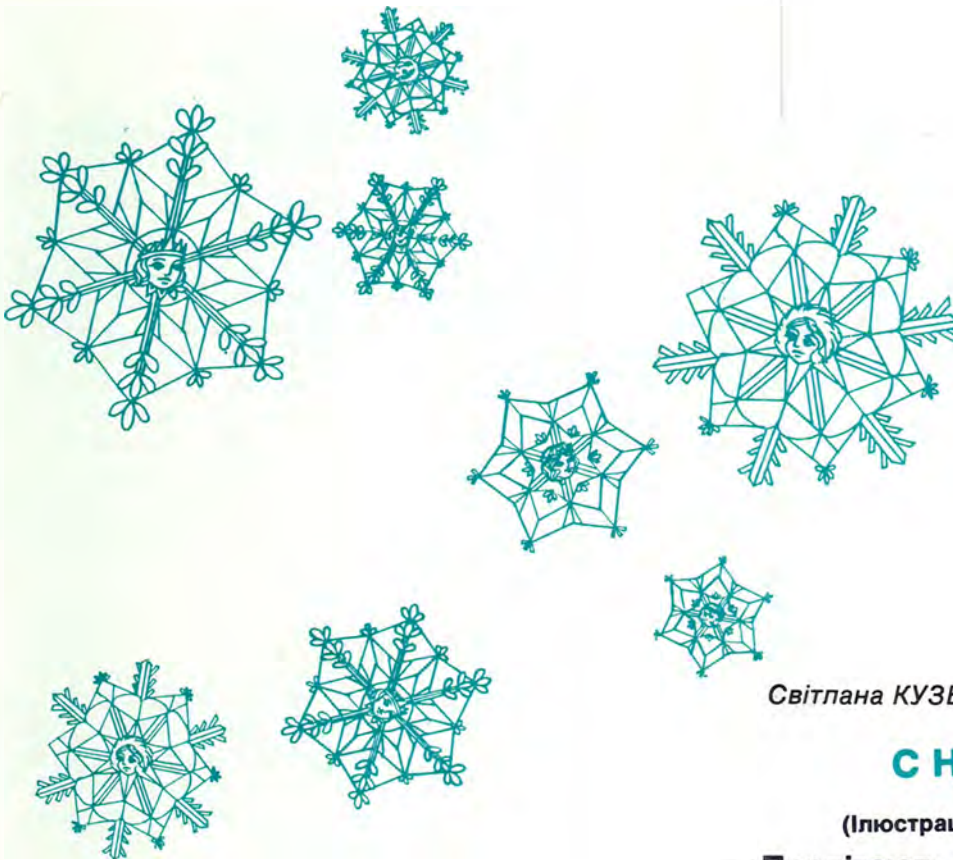
— Там жили добрі люди. Я постукав, мене впустили, зразу кинулись мої відморежені вуха, ніс і руки розтирати, нагодували мене й гарячим липовим чаєм напоїли. Коло мене ходила й про мене піклувалася дуже гарна, вродлива дівчина... Я її полюбив. І тепер люблю.

— Полюбив ту дівчину. А як же мама? — ревниво запитав Павлусь.

— Та дівчина була твоя мама, Павлику.

Пояснення-словничок: **хрумкий** — crunchy; **метелиця** — снігова завірюха (snowstorm); **бешкетник** — збиточник, авантюрист (trouble maker); **брести** — to wade; **хутір** — hamlet; **ревнивий** — заздрісний (jealous).

Ірина РЕЙТ

КРИЛАТІ СНІЖИКИ

Ніч м'яко гойдає крилаті сніжинки,
наспівує їм колискову.
Лягають сніжинки в пухнаті перинки
вкриваючи сонно діброву.

Лягають сніжинки на нашу, на хату,
під вікна, під двері тихенько.
— Побачити хочу сніжинку крилату!
Піди, принеси її, ненько.

— Хто, синку, маленьку сніжинку до хати
приносить, той робить погано —
Сніжинка у хаті так буде ридати,
що зовсім від сліз тих розтане.

Світлана КУЗЬМЕНКО

СНІЖИНКИ

(Ілюстрація Марти Гулей-Леґецькіс)

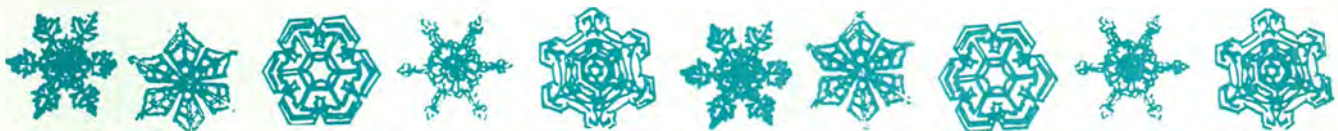
Пролітають біленькі сніжинки
І сріблясто на сонці блищать.
Мамо, мамо, чому я сніжинки
Не умію ніяк упіймать?

Вже здається, що ніби й спіймаю.
А відкрию долоню: нема!
Лиш водичка з долоні стікає.
Лиш водичка в долоні сама.

Каже мама здивованій доні:
А чи знаєш, чому це так є? —
Бо у тебе тепленька долоня,
А сніжок від тепла розтає.

І помислила доня хвилинку,
Рукавичку наділа свою.
Мамо, каже, тепер я сніжинку
Вже напевно, напевно зловлю!

Розтавати — розтопитися; помислити — подумати.

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

Лютував надворі лютий.
Річка в лід стоїть закута.

Дерева поледенілі
Хуртовина снігом вкрила.

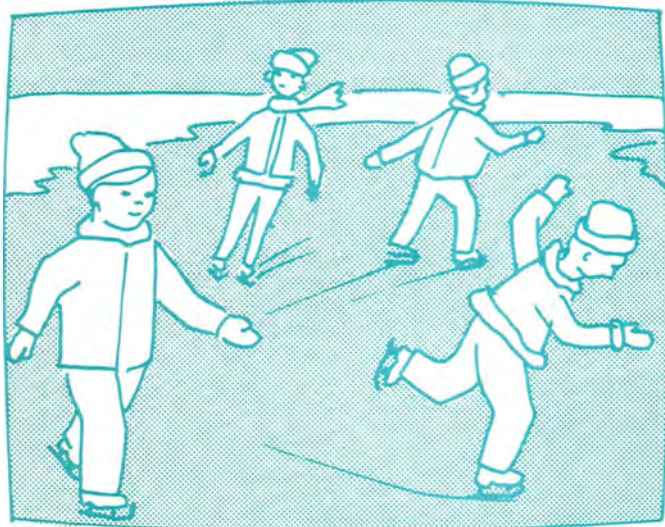
По засніжених гілках
Де-не-де чорніє птах —

З тих птахів, що тут живуть
І зимують зиму тут.

А на річці — шум і гам:
Дітвора зібралась там —

На ковзанці річковій
Пластунів зібрався рій.

Тепло одяглись вони
І мороз їм не страшний.

Розлітались по льоду,
Мов пташата у саду.

Враз Івась до них з'явивсь.
Привітався — уклонивсь.

Гам — гамір, гомін, галас (noise, uproar)

Каже: я придумав щось! —
Всі за руки берімось!

Посковзаймося усі
Разом колом по ріці.

— Це цікаво! — всі ураз, —
Нам придумав наш Мудрась!

Св. п. ред. Антін Драган

Читачі „Веселки” зазнали болючої втрати. Помер 2-го лютого ц.р., колишній довголітній редактор „Свободи”, великий приятель дітей Антін Драган.

Покійний з доручення Головного Уряду Українського Народного Союзу заснував з допомогою Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді журнал для дітей „Веселка”. Журнал почав виходити від 15-го вересня 1954 року, під редакцією колегії в складі: Володимир Барагура, Роман Завадович і Богдан Гошовський.

Ред. А. Драган весь час піклувався „Веселкою”, дбав про її роздобову й покращання. Журнал початково появлявся не газетному папері як додаток до „Свободи”, але незабаром став окремим виданням на доброму папері з кольоровими ілюстраціями. Розпочав ред. А. Драганом добре й корисне діло увійшло в 33-й рік свого існування.

Діти, помоліться за спокій душі Вашого Приятеля.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Галія МАТУШЕВСЬКА

УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ

Нама кращої землі, як наша Україна. Багата та країна на все. Має вона і море на півдні, що зветься Чорне, а на південному заході величні гори Карпати. Має багато річок і озер. Та найбільшу частину покривають розлогі поля вкриті золотистою пшеницею, серед якої цвітує волошки і маки. Тому хліба в Україні ніколи не бракувало, заки не поневолили її північні сусіди росіяни.

Український нарід відзначався здавна господарністю і чистотою. Відразу помітна різниця між українськими й російськими селами. Там хати занедбані, нема біля них садів ні квітників. Зате хати в українських селах побілені, стоять у вишневих садах. Вони завітчані пахучими квітами — чорнобривцями, маками, волошками, мальвами. Про такий вишневий садок є гарний вірш, нашого найбільшого поета Тараса Шевченка. Над річками ростуть верби, а при дорогах високі тополі. Луги вкриті різнобарвними квітами, а в галях багато грибів і ягід. В річках і озерах всіяка риба. У наших лісах і садах гніздиться птаство. По селах на дахах хат роблять собі гнізда бузьки, що на зиму відлітають у теплі краї, а на весні повертають у рідний край. Під дахами господарських забудовань ліплять гнізда ластівки. Найбільш улюбленою пташкою є соловейко, якого в Америці не почуєте і зозуля, що так гарно кує „ку-ку”.

Народ в Україні вірить, що зозуля своїм куванням віщує людині вік.

Так виглядала українська земля до окупації московським большевизмом. Тепер там заведено спільні державні господарства т.зв. колхози (колективні хазяйства) та побудовано багато фабрик і промислових заводів, вирубано ліси, переорано степи, а дніпровські „пороги” затоплено, побудувавши греблю. Водоспад тієї греблі порушує потужну електричну станцію („Дніперельстан”).

Пояснення-сповничок: **волошки** — сині квіти, що ростуть поміж збіжжям (blueet, corn flower); **чорнобривці** — Indian pink; **мальва** — mallow; **бузько** (пелека, чорногуз, гайстер, улюблений птах українського села (stork) незваний на американському континенті; **соловейко** — nightingale теж не живе в Америці; **зозуля** — птах, який підкидає яєчка до висиджування пташат в чужі гнізда.

Леся УКРАЇНКА

СЛОВО, МОЯ ТИ ЄДИНАЯ ЗБРОЄ...

Слово, моя ти єдина зброе,
Ми не повинні загинути обоє.
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброе моя, послужи воюкам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

СПРАВЖНІЙ КОТИК

(Ілюстрація Петра Холодного)

Мій маленький сірий котик
По кімнаті в мене ходить:
Тихо-тихо, так тихенько —
Лапки в котиків м'якенькі.
То походить, то полежить,
За усім навколо стежить,
До усього він цікавий —
До людей і до забави.
А, найбільше, — коли м'ячик,
Чи то котиться чи скаче.
Він тоді — за ним скоріше,
Бо він думає — то миша.
Сам за ним, як м'ячик, скаче,
Хоч він миші і не бачив.
Бо мишей у нас немає.
То про них він якось знає,
Бо мій котик — справжній котик —
І тому їх відчуває.

Стежити — слідкувати за чим, цікавити чим, спостерігати пильно (to watch closely).

МІЙ НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

(Ілюстрація Едварда Козака)

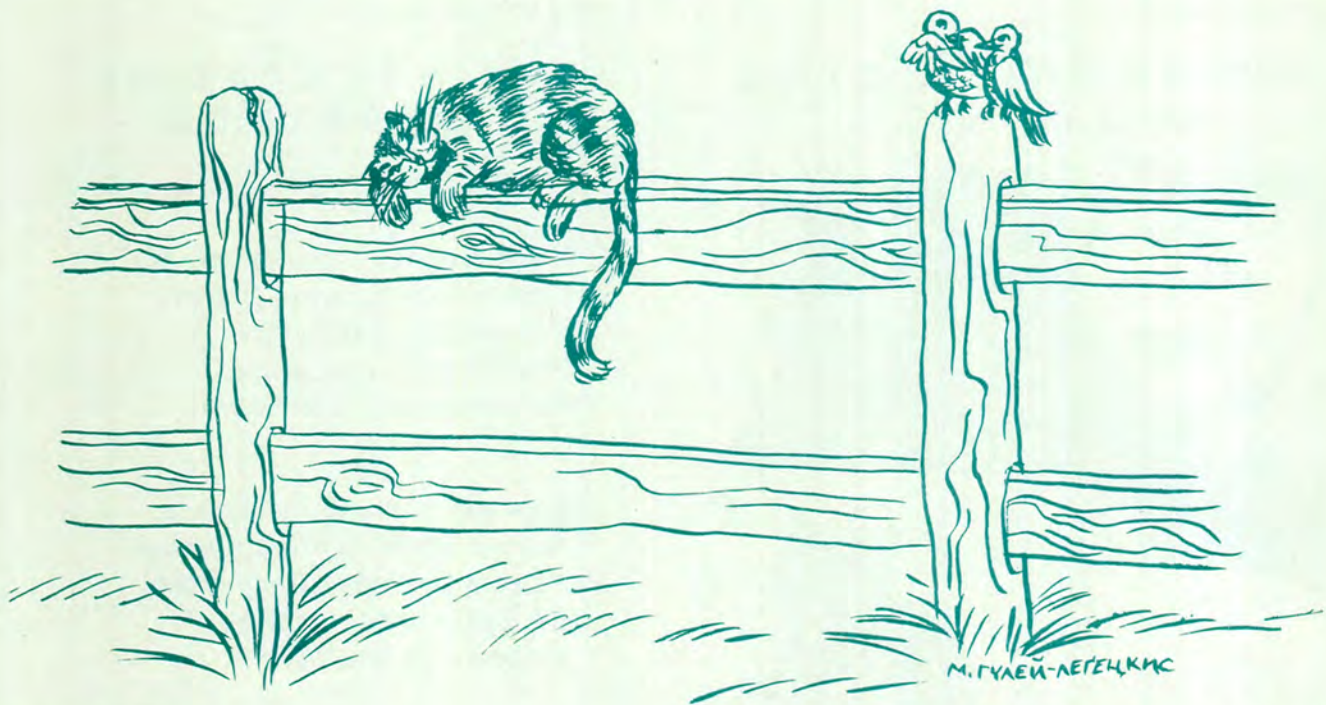
Кожне свято так люблю я!
Кожний щось мені дарує:
У паперах, у пакунках —
Різні-різні подарунки.
Всі пакунки я приймаю.

Кожний пильно оглядаю.
Часто, замість подарунком,
Радше бавлюся пакунком,
Бо буває сам пакунок
Цікавіш за подарунок.

Дід мій каже: — Не мудрую!
Добру книжку лиш дарую!
І, звичайно, не англійську —
але рідну — українську!
З подарунка від дідуся
Дуже я багато вчуся:

Завжди смак мій відгадає,
Ще й мені її читає.
Потім — сам її читаю
І малюнки оглядаю.
Через дідів подарунок
Довго свято пам'ятаю.

Ірина РЕЙТ

Ілюстрація. Марти ГУЛЕЙ-ЛЕГЕЦКИС

МЕЦЬ І ПЕЦЬ

Плаче стиха горобчиха —
завдають їй бідній лиха
два синочки-горобці.
Чи така вже їхня вдача —
неспокійна і ледача —
туди тягне, де синці?
Де лиш бійка, там без Меця
аж ніяк не обійдеться —
а за старшим братом вмиль
вже молодший Пець летить.
Гамір йде на все подвір'я —
у повітрі сіре пір'я...
Горобчиха від розпуки
тихо стогне, ломить руки.

* * *

Щоб провітритись якслід,
кіт Мурлика вліз на пліт —
розтягнувся на весь ріст,
простяг лапи, звисив хвіст.
Не лежать йому в спокої —
щось придумали тих двоє:
До Мурлики навпростець

вже прямує Мець і Пець.
Брату Мець дає наказ —
коли тихо цвіркну: раз!
ти щипни його у хвіст,
я вколю Мурлику в ніс!
Із просоння бідний кіт
думав, що звалився пліт.
З переляку як зірветься!
Втім побачив Меця й Пеця —
Мець кепкує, Пець сміється.
Горобчиха з ляку в'ється
від Мурликових погроз:
— За витівку цю погану
покараю вас, достану —
не оставлю і кісток!

* * *

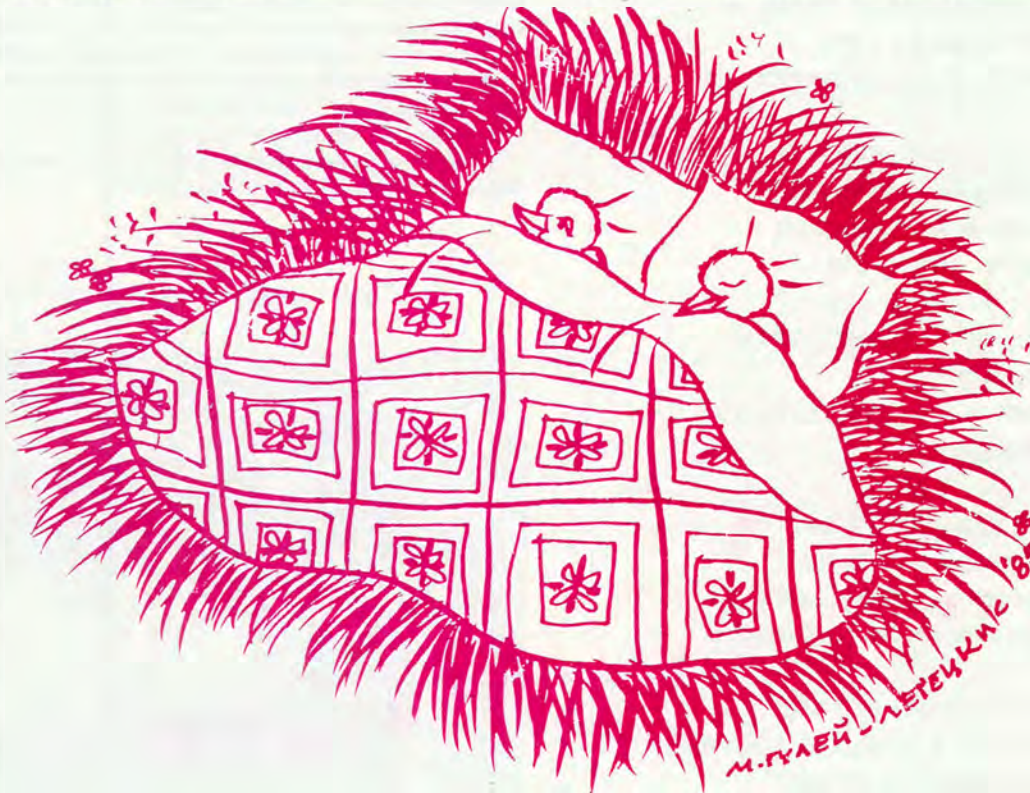
Зима льодом вкрила річку,
ополонку невеличку
прорубали лиш у ній.
Ой, холодна ж тут водиця —
її можна, так, напиться
і тікати мерщій, мерщій.

Так робили горобці,
Та не всі!
Мець і Пець рішили рано,
що було б і непогано,
тишком-нишком досхід сонця
покупатись в ополонці.
Тож і мокли на світанні
дві години, наче в ванні.
Як вернулися під стріху —
налякали горобчиху:

увійшли, здалося їй,
дві бурульки льодові.
І припилив спис простуди
Меця й Пеця славні груди
до перини.

Тут вони
вже чекатимуть весни.

Кепкувати — насміхатися; витівка — невісний жарт (prank, mischief); ополонка — ice-hole; мерщій — швидко, негайно; бурулька — icicle.

І СЕРЦЕ ТАК ГОВОРИТЬ...

Матусенька мені говорить,
Про наш чудовий Рідний Край,
Де тихі води, ясні зорі,
Квітчастий луг, зелений гай,
А в тім гаю пташині хори —

І серце так говорить...

Матусенька мені говорить,
Що хоч живем на чужині,
Про рідні села, ниви, гори,
Ми не забудемо, о ні,
Не здавить нас ні сум, ні горе —

І серце так говорить...

Матусенька мені говорить,
Що прийде день, що прийде час:
Заграс вільно рідне море,
І Рідний Край покличе нас
На тихі води, ясні зорі —

І серце так говорить...

М. П.

Я ЖИВУ У КАНАДІ

Я живу у Канаді
Зі своїми батьками,
Із сестрою і братом.
І я завжди з думками —

Їх у мене багато.
Та найперша, я знаю —
Своїх маму і тата
Я люблю й поважаю.

І тому, що батьків я
Люблю й поважаю —
Їх собі я за приклад
У житті вибираю.

Як вони — буду дбати
І я про родину.
Як вони — пам'ятатиму
Я Україну,

Що походжу із неї,
Із козацького роду.
Як вони — буду завжди
З українським народом.

І при кожній нагоді:
В школі, в праці, в гостині,
Я для доброї слави
Прислужусь Україні.

ЗИМА Й ВЕСНА

— Насуплю я брови, — говорить зима, —
І вітер з морозом повіє:
Усе скрізь загине — рятунку нема!
Під снігом завмре, заніміє.

— А я засміюся, — весна відмовля, —
І сонце пекуче засяє:
Прокинуться луки, ліси і поля,
Усе зацвіте, заспіває!

Спиридон Черкасенко

„ВЕРТЕП” ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В БОФАЛО, Н. Й.

Учні школи українознавства в Бофало, Н. Й. прислали нам такого листа: „Дорога „Веселко!” Посилаємо Тобі сценку „В е р т е п” авторства Лесі Храпливої (надруковану в „Юних Друзях” 1941 р.). Цю сценку кількакратно успішно поставили учні „Рідної Школи” в цьогорічному різдвяному сезоні. Діти відіграли її на різдвяній зустрічі місцевої суботньої школи, на пластовій „свічечці”, на парафіяльній „просфорі” і на радіо-програмі В. Шаврана в Бофало.

Може діти інших шкіл забажають теж поставити цю сценку-вертеп в наступному році.

З пошаною й любов'ю до Тебе,
учні школи українознавства в Бофало

На світлинці виконавці-вертепної сценки: Перший ряд: Ляриса Петришин (1-ий янгол), Стефан Мороз (гетьман), Тамара Тютюнник, Івась Стеценко (король), Христя Пашковська, Уляна Мороз. Другий ряд: Ліда Пашковська (2-ий янгол), Андрій Левчик, Оленка Боднарська, Олесь Плешкевич (князь Володимир), Аня Лавні (3-ій янгол), Сузі Вокер, (4-ий янгол). Дівчатка, які говорили на вступі і при кінці сценки, це: Тамара Тютюнник, Христя Пашковська, Уляна Мороз. Позаду з правого боку — вчителька Катруся Сенцьо.

Відповідь Р е д а к ц і ї: Дорогі Діти! Дякуємо за листа, текст „Вертепу” і фото виконавців сценки. Хоч різдвяний час проминув, то погоджуємося з Вашою думкою, що може й діти інших шкіл українознавства схочуть приготувати її на наступний святковий сезон.

З Новим Роком бажаємо Вам і Вашим Учителям
всього добра!

ВЕРТЕП

З Різдва Христовим та з добром усім,
Прийміть, прийміть колядників у дім,
А ми, за давнім батьківським звичаєм,
Заколядуємо та щастя побажаєм.
На рік новий засіємо вам ниву,
Щоб хліб зростав і ви були щасливі,
Щоб у віконце в кожен день годину,
Світила Божа зірка з України,
Цвіла любов до України тої,
Що в тюрмах волю їй кують герої.
Прийміть бажання наші молодечі,
На вечір той святій, на добрий вечір!

З Різдва святим дозвольте вас,
Дітей, батьків і всю родину
Поздоровити в добрий час:
Христос народився!

З усіх сторін, з усього світу
До Вифлеєму йдуть з привітом:
Ідуть князі і королі.
То суходолом, то морями,
Ідуть робітники, селяни,
Спішать великі і малі,
Дитинку Божу щоб уздріти,
Ідуть спішать і з України,
Несуть дарунки для Дитини.
Ісуса хочуть привітати,
Йому колядку заспівати —
Чи впустите до хати?
— Впустимо — впустимо!!!

1-ий ЯНГОЛ:

Тихо, тихо сяють зорі
У небесному просторі,
А одна із них така:
Мерехтлива, гожа, світла,
Наче квітонька розквітла,
Мерехтлива і ярка.

2-ий ЯНГОЛ:

Над вертепом зірка сяє,
Де Син Божий спочиває,
Що з небес прийшов до нас.
Милу вість вона приносить,
Всьому світові голосить,
Що настав вже кращий час.

3-ий ЯНГОЛ:

Не в золоченій палаті,
А в вертепі, в бідній хаті
Божий Син прийшов на світ.
Не у шовках, не в перині,
А у яслах ще й на сіні
Непокритий Він лежить.

4-ий ЯНГОЛ:

Радуйтеся добрі люди,
Та збирайтесь звідусюди,
До вертепу прибіжіть,
Поклоніться тій Дитині
І собі і Україні,
Щастя — долі попросіть.
(К о л я д а)

КНЯЗЬ:

А ми як зірку цю узріли,
В дорогу вибрались якстій,
Щоб поклонитися в вертепі
Христу — Дитиночці малій.
Я, — Володимир, України Христитель,
Князь і володар,
Гуцульський хрест із верховини
Тобі несу оце як дар.

КОРОЛЬ:

Я галицький король Данило,
Що звоював монгольську силу,
Життя провів у боротьбі,
Залізний меч даю Тобі!

ГЕТЬМАН:

Я гетьман на ім'я Іван
Наук, мистецтва, шкіл любитель
Несу Тобі в дарунку книгу.

КНЯЗЬ:

Глянь добрим оком Божий Сину,
На наші гори, на маржину,
На нашу любов Чорногору,
На верховину всю простору.
І весь наш гарний край-розмай
Від злого Ти обороняй.

КОРОЛЬ:

Благослови наш Божий Сину,
Степи, ліси, розлогі ниви,
І ласкою своєю дай
Їм буйність, розквіт і врожай.

ГЕТЬМАН:

Потіш удів і тих сиріт,
Що їх батьків заслали в світ,
У Казахстан, в сніги Сибіру
Кати, що загубили віру.

*Князь, король і гетьман стають навкопішки, і
зпоживши руки як до молитви, говорять:*

*Тебе благаєм на колінах, допоможи, щоб
Україна розквітла наче рожі квіт, на цілий світ.*

(К о л я д а)

*Ті, які говорили на початку, закінчують тими
словами:*

За коляди, за щедрі дари Ісус спасибі каже вам.
Обіцяє вам щастя дати, а кару лютим ворогам.
А ви працюйте і учіться, не отягайтесь ні на мить,
Живіть у згоді і любіться, а Бог ваш труд благословить,
І ваші села, ваші стріхи і ваші людні міста,
Освітить сонце щастя — втіхи і доля прийде золота.
Бувайте ж нам тепер здорові, гаразд і силу Бог вам дай,
І коникові і корові, а вашій ниві урожай.
Дай Боже щастя в вашу хату і господарям довгий вік,
А всім нам в мирі і в достатку знов тут побачитись за рік.

(К о л я д а)

ВЕСЕЛИК-ЛЯСЬ

Завиває вітер люто,
Пльодом озеро закуто.

Все накрив пухнастий сніг,
Що не витягнеш і ніг.

В Ляся мудра голова,
В нього техніка нова, —

Має він санки готові,
Не прості, а моторові!

Лясь і Луць їх змайстрували,
„Вихор” — так санки назвали.

— Хто із нами? — Лясь гукає,
„Вихор” в подорож рушає!

Заєць Яць і вивірки
Посідали на санки.

На весь ліс мотор реве,
Настрахав усе живе...

Хоч Буркун, старий ведмідь,
У барлозі взимку спить,

Той мотор його збудив,
Буркун люто заревів,

Перекинув геть санки,
Врозтіч заєць, вивірки...

Тягне Луць із снігу Ляся:
— Нам мандрівка не вдалася!

Пояснення-словничок: **вихор** — сильний вітер; **барліг** або **барлога** — лігво (deu, lair) **врозтіч** — розбігтись на всі боки — to scatter in all directions.